

er dog et meget praktisk Spørgsmaal, om man kan det eller om Ejerne som hidtil, have Ret til at sælge dem, ligesom de ville. Jeg fra mit Standpunkt har intet derimod, og jeg tror, at det ærede Medlem fra Storeheddinge (Sv. Høgsbro), der havde Betæneligheder ved Loven, vil være noget beroliget derved; thi derved undgaas det, at man ved at danne Ringe, saaledes som det hyppigt sker, driver Priserne meget højt op paa de saakaldte løse Marksten. Forslaget virker som en Modvægt derimod, idet man ved Ekspropriationen tager en vis Raadighed fra Ejeren og derved udelukker ham fra at spekulere med disse løse Marksten, som tjene til Skærver paa Landevejene. Man kunde derfor maaske for saa vidt forene de modsatte Anskuelser.

#### Indenrigsministeren (*Bardenfleth*):

Jeg nærer for mit Vedkommende ingen Tvivl om, at efter dette Lovforslags Affattelse har man hjemlet Ret til at ekspropriere ogsaa løse Marksten, naar de findes i naturligt Leje i Jorden, men jeg har tænkt mig, at det Tilfælde næppe vil være praktisk, at en Vejbestyrelse skulde være saa forudseende, at den vilde mene om 20 Aar at faa Brug for Materiale og derfor vilde ekspropriere et Grundstykke og afholde Ejeren fra at benytte det i Mellemtiden, for 5 Aar ad Gangen. Jeg tror, at det vilde blive en dyr Fornøjelse for Vejbestyrelsen, og hvis Ejeren i saa Henseende skulde føle sig generet eller chikaneret, vil § 2 hjemle ham Adgang til at faa Spørgsmaalet underkastet en Afgørelse af højere Myndighed. Jeg tror, at der heri vil være tilstrækkelig Garanti for Grundejeren.

**Formanden (*Sofus Høgsbro*):** Folketingsmanden for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

**J. Hage:** Spørgsmaalet er blevet meget interessant derved, at de løse Marksten ere blevne tagne med her ind under. Det er, som jeg har tilladt mig at udtale, for mig noget ganske nyt. Vejbestyrelsen har ikke tidligere, i hvert Fald ikke i Praksis, kunnet tvinge Ejeren til at afgive Markstenene, hvor han ikke selv vilde anvende dem, og jeg gad ogsaa nok vide, hvorledes man skal kunne udføre det i Praksis. At ekspropriere en Grusgrav eller en Stenhob, hvor Stenene ligge samlede i naturligt Leje, lader sig gøre; men naar Vejbestyrelsen vil have Markens løse Sten,

skal Ejeren saa være pligtig til selv at opsamle dem, eller skulle fremmede Folk kunne køre om paa hans Mark og samle Stenene op? Jeg tror ikke, at man har gjort sig klart, hvorledes det skal udføres i Praksis. Jeg har derfor ment, at Udtrykket „naturligt Leje“ kun betød Grusgrave eller Stenhobe, selv om man naturligvis ogsaa kan sige, at de enkelte løse Sten ligge i deres naturlige Leje paa Jorden. Hvad endelig Eneretten i fem Aar Aar angaar, da ser jeg fremdeles ikke, at man sikrer Fremtiden i nogen Henseende, og dog kunde det vist være rigtigt, naar der var Fare for, at en Kommunes Vejmaterialier kunde slippe op, at der da gaves Adgang til virkelig Ekspropriation saaledes, at Fremtiden kunde sikres saa vidt görligt. Netop under Hensyn til, at man nu hæver de Baand, der have hvilet et Aarhundrede paa alle Grusgrave, kunde der være al mulig Anledning til at hævde det offentlige Ekspropriationsret ogsaa for andre og længere Perioder end de nærmeste fem Aar.

#### Indenrigsministeren (*Bardenfleth*):

Jeg skal kun over for det ærede Medlem henstille, hvorvidt han egentlig tror, der kunde være Fare for, at Sogneraadene skulde ville ekspropriere løse Sten, naar de selv skulde foranstaltede dem indsamlede ved Kørsel rundt omkring paa Ejernes Marker. Jeg tror, det vilde blive lovlig dyrt. Og det andet Alternativ, det ærede Medlem opstillede, at Ejerne skulde tilpligtes at samle dem, ligger ikke i Lovforslaget, og det tror jeg heller ikke bør indføres.

**J. Hage:** Jeg forstaar ikke rigtig den Maade, den højtærede Minister tager dette Spørgsmaal paa. Forholdet er jo dog det, at de fleste Sten, man overhovedet benytter til Skærver, ere løse Sten, man pløjer op paa Marken og samler sammen, eller som findes spredte paa Markerne. Har man nu fra Vejbestyrelsens Side Ret til at ekspropriere disse Sten, maa de dog ogsaa skaffes frem; de maa samles og føres bort. Der maa altsaa Bestemmelser om, hvorledes dette skal ske; thi det vil paa ingen Maade, som den højtærede Minister mener, blive for dyrt for Vejbestyrelserne at benytte disse Sten, selv om de skulle lade dem samle og afhente. Der vil de fleste Steder ikke findes andre Sten til Skærver end netop, hvad der samles, og som Ejerne nu selv samle og benytte til deres Vejparter eller sælge til Vejvæsenet.